

การศึกษาสภาพและปัญหาการประสานงานของหน่วยงานระดับกอง กรมสามัญศึกษา

นางปทุมรัตน์ เจริญไพศาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-969-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019358 117A02098

A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF COORDINATION AT THE DIVISION
LEVEL OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

Mrs. Pathoomrat Rienpaisarn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-969-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาสภาพและปัญหาการประสานงานของหน่วยงานระดับกอง

กรมสามัญศึกษา

โดย

นางปทุมรัตน์ เทริญไพศาล

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐนิภา คุปรัตน์

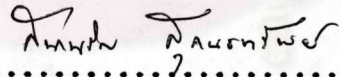

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

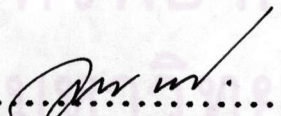

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ฉวาท วิชราภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.सनานจิตร์ สุกอนธกรทรัพย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐนิภา คุปรัตน์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัช ดันติเมธ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ปทุมรัตน์ เจริญไพศาล : การศึกษาสภาพและปัญหาการประสานงานของหน่วยงานระดับ
กอง กรมสามัญศึกษา (A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF COORDINATION AT
THE DIVISION LEVEL OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์, 247 หน้า. ISBN 974-582-969-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประสานงานของหน่วยงานระดับกอง
กรมสามัญศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ได้รับการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม
ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง 17 คน ผู้บริหารระดับกลาง 132 คน และผู้ปฏิบัติงาน 267 คน จากกรม
สามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

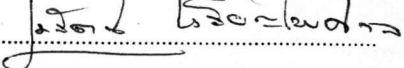
ผลจากการวิจัยพบว่า หน่วยงานระดับกองในกรมสามัญศึกษา ได้มีการประสานงานระหว่าง
กองและภายในกองในระดับหนึ่ง โดยมีการจัดสิ่งดังต่อไปนี้คือ การจัดโครงสร้างการบริหารงาน การใช้
วิธีการงบประมาณ การจัดให้มีการมอบอำนาจหน้าที่ การติดตามงาน การจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสาร
ที่มีประสิทธิภาพ การติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ การจัดการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การใช้
คณะกรรมการ และการจัดให้มีการบำรุงขวัญ

ส่วนที่กรมสามัญศึกษาควรปรับปรุงแก้ไขคือ การเน้นความสำคัญของการประสานงานตาม
แผนงาน การใช้เจ้าหน้าที่ติดต่อเฉพาะ การจัดให้มีหน่วยศึกษาทางวิชาการทำหน้าที่ปรับปรุงให้มีการ
ประสานงานในหน่วยงาน การจัดให้มีการบำรุงขวัญด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การจัดให้มีการ
ฝึกอบรมและพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และการขจัดความซ้ำซ้อนของงานในแต่ละ
กองและระหว่างกอง

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

##C342189 : MAJOR ADMINISTRATION EDUCATION
KEY WORD : COORDINATION

PATHOOMAAT RIENPAISARN : A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF
COORDINATION AT THE DIVISION LEVEL OF THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.NATHNIPA COOPARAT, Ph.D.,
247 PP. ISBN 974-582-969-2

The purpose of the research was to study the state and problems of coordination at the division level of the Department of General Education. 17 senior administrators, 132 middle-level administrators and 267 officials working in the department were selected as the population and samples for the study. Interviews and questionnaires were used as the tools for collecting data.

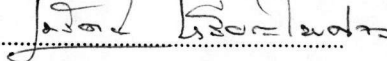
The results of the study revealed that there existed coordination among and within all divisions of the department to a certain extent. It was also found that there was provision in the department of the following: administrative structuring, budgeting system, decentralization of authority, monitoring system, efficient communication system, unofficial communication, staff training and improvement, staff conferences, and staff's morale enhancement.

It was recommended that the department should have concentrated on planned coordination, coordination by specific staff. It should also set up a specific unit to take care of internal coordination. Furthermore, the provision of staff's morale enhancement, regular and continuous training and improvement of staff's performance as well as eradication of some job overlap within and among the divisions should be improved.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2535 .....

ลายมือชื่อนิสิต ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. ธีรนิภา คุณรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อ
บกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้
ขอขอบพระคุณอธิบดีกรมสามัญศึกษาที่สนับสนุนให้มีโอกาสทำงานวิจัยฉบับนี้ รวมทั้ง
รองอธิบดี ผู้อำนวยการกอง และข้าราชการสังกัดกรมสามัญศึกษาทุกท่านที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูลใน
การวิจัย สำหรับบุคคลที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือให้งานสำเร็จได้ คือ คุณสมศักดิ์ เจริญไพศาล
และ ค.ญ. อรปิตา เจริญไพศาล

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และคณาจารย์ ภาควิชาบริหารการศึกษา
ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และคำสั่งสอน จนสำเร็จการศึกษา

นางปทุมรัตน์ เจริญไพศาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล.....	10
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	11
การจัดการมัธยมศึกษา.....	11
หน้าที่และความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา.....	17
โครงสร้างการบริหารงานของกรมสามัญศึกษา.....	17
ปัญหาการบริหารงานกรมสามัญศึกษา.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน.....	28
หลักการ/วิธีการ/รูปแบบและประเภทของการประสานงาน.....	39
การประสานงานในระบบบริหารราชการไทย.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	68
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ส่วนที่ 1 แนวการวิเคราะห์เอกสาร.....	79
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	83
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	83
ตอนที่ 2 สถานภาพการประสานงานของหน่วยงานระดับกอง.....	91
ปัญหาการประสานงานของหน่วยงานระดับกอง.....	150
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์.....	173
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	186
สรุปผลการวิจัย.....	189
อภิปรายผล.....	201
ข้อเสนอแนะ.....	207
รายการอ้างอิง.....	209
ภาคผนวก.....	213
ประวัติผู้เขียน.....	248

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามหน่วยงานภายในที่ปฏิบัติอยู่.....	84
2	แสดงเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	86
3	แสดงอายุราชการของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	87
4	แสดงระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานระดับกองของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	88
5	แสดงวุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	90
6	แสดงวิธีการรับหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติของบุคลากรในหน่วยงานระดับกอง.....	92
7	แสดงการเห็นแผนภูมิการจัดสายงานของหน่วยงานระดับกอง.....	95
8	แสดงการใช้บันทึกข้อความในการติดต่อสื่อสารของหน่วยงานระดับกอง.....	99
9	แสดงการให้ข่าวสารกับผู้ปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานระดับกอง.....	103
10	แสดงการปรึกษาหารือของบุคลากรในกรมสามัญศึกษา.....	107
11	แสดงการประสานงานโดยการใช้คณะกรรมการของหน่วยงานระดับกอง.....	109
12	แสดงการใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของหน่วยงานระดับกอง.....	113
13	แสดงการติดตามงานภายในหน่วยงานระดับกอง.....	117
14	แสดงการติดต่อข้าราชการอย่างไม่เป็นทางการกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น.....	120
15	แสดงการติดต่องานที่มีลักษณะซ้ำซ้อนของหน่วยงานระดับกอง.....	123
16	แสดงของการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน กรมสามัญศึกษา.....	126
17	แสดงการชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของหน่วยงานระดับกอง.....	127
18	แสดงวิธีการปรับปรุงการประสานงานในหน่วยงานระดับกอง.....	130
19	แสดงการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา.....	134
20	แสดงสภาพความร่วมมือในการปฏิบัติงานของหน่วยงานระดับกอง กรมสามัญศึกษา.....	137
21	แสดงรูปแบบของการประสานงานในหน่วยงานระดับกอง.....	141

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	แสดงวิธีการประสานงานของผู้บริหารระดับกลาง และผู้ปฏิบัติงาน.....	144
23	แสดงการมอบอำนาจหน้าที่ในหน่วยงานระดับกอง.....	146
24	แสดงการรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้รับมอบอำนาจหน้าที่.....	150
25	แสดงการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ระดับกอง.....	154
26	แสดงค่าเฉลี่ยของปัญหาการประสานงานของหน่วยงานระดับกอง.....	159
27	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประสานงานของ หน่วยงานระดับกอง จำแนกรายกอง.....	164
28	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการประสานงานของ หน่วยงานระดับกอง.....	165
29	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานของ ผู้บริหารระดับกลาง กับผู้ปฏิบัติงาน.....	167
30	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการประสานงานของหน่วยงานระดับกอง.....	170
31	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประสานงาน หน่วยงานระดับกอง เป็นรายคู่.....	171